

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претпата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Д-р Иво Јовићевић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

измјени тач. 2. §-а 41. закона о поступку судском у кривичним дјелима

Члан 1.

Тачка 2.) §-а 41. Закона о поступку судском у кривичним дјелима мијења се и гласи:

Који са повријеђеним или са кривцем стоји у брачној свези или у односу заручника, или је род по крви у правој линији ма у коме било степену, у побочној линији до четвртог кољена (8. степена), а по тазбини до другог кољена (4. степена) закључно, или са повријеђеним или окривљеним лицем стоји у задрузи.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ Господар потврди, а обавезну силу добија послје 15 дана од дана објаве у званичном листу.

Препоручујемо Нашем Министру Правде, Заступнику Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, да овај закон обнародује, а свим Нашим Министрима, да се о извршењу његовом старају; властима пак заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорavaju.

Цетиње, 31. децембра 1911. год.

НИКОЛА с. р.

(М. П.)

Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете
и Црквенијех Послова,
Мило Дожић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,

Д-р. Л. Томановић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

М. Ђукановић с. р.

Министар Војни,

Бригадир, сердар Ј. Вукотић с. р.

Министар Правде,

Заступник Министра Просвјете

и Црквенијех Послова,

М. Дожић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Ф. Јерговић с. р.

Министар Иностранних Дјела,

Д. Греговић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Иностранних Дјела постављамо:

за контрактуралног начелника преског одјељења Министарства Иностранних Дјела Милоша Живковића, са годишњом систематском платом од 4000 (четири хиљаде) перпера.

Наш Министар Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Иностранних Дјела,
Д. Греговић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног а на основу чл. 164. а у вези са чл. 162. и 124. Закона о устројству војске производимо:

У чин интендантског командира пјешадијског капетана Риста Љумовића, свршеног питомца војно-интендантског курса у Паризу и постављамо га за шефа административног одсјека Министарства Војног. Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара, 1912. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Бригадир, сердар Ј. Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Правде, Заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, постављамо:

за вршиоца дужности члана Великог Суда, са годишњом платом од 3000 перпера, Андрију Рађеновића, досадашњег председника обласног суда на Цетињу; за предсједника обласног суда на Цетињу, са годишњом платом од 3000 перпера, Јокана Ивановића, досадашњег председника општине вароши Цетиња на расположењу; и

за секретара друге класе Великог Суда, са годишњом платом од 1920 перпера Илију Љумовића, сврш. правника, досадашњег правозаступничког приправника.

Наш Министар Правде, Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, нека изврши овај указ.

Цетиње, 5. јануара 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Мило Дожић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, Нашег Министра Правде, постављамо:

За чланове цетињске консисторије, са годишњом платом по 3000 перпера, свештенике: Илију Јовићевића и Мираша Вукића, чланове исте консисторије;

за секретара консисторије, са годишњом платом од 2400 перпера, ђакана Ива Калуђеровића, секретара исте консисторије; и

за рачуновођу консисторије, са годишњом платом од 2400 перпера, Игумана Мирона Меденицу, рачуновођу исте консисторије.

Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, Наш Министар Правде, нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Министар Правде,
М. Дожић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног а на основу чл. 139. Закона о устројству војске производимо:

У чин пјешадијског капетана пјешадијског поручика Јована Павићевића.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара, 1912. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Бригадир, сердар Ј. Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног а на основу чл. 139. Закона о устројству војске производимо:

У пјешадији — у чин поручика потпоручике: Бошка Бошковића; Мира Божовића; Шћепана Симоновића; Вукала Рајковића; Ника Шоћа; Милоша Спасојевића; Миљана Јојића; Димитрија Реџића; Милинка Влаховића; Новицу Вукића; Војина Церовића; Спасоја Драшковића; Мирка Булајића; Ника Јововића; официра Ђура Головића; потпоручике: Миљана Јакића; Михаила Анђелића; Мила Саичића; Николу Ивановића; Ђорђију Маријановића; Мркоја Бећковића; Николу Вујачића; Века Булатовића; Марка Јованића; Андрију Јауковића; Новака Вуисића; Гавра Аџића; Сава Канкараша; Ђура Драшковића; Сава Челебића; Радивоја Милошевића; Андрију Ђоковића; Спасоја Илија; Луку Дајковића; Радостицу Мијушковића; Гаја Вучелића; Ђукана Вукмановића; Сима Ђукановића; Шћепана Јовановића; Наста Ђукића; Петра Грујовића; Сава Краљевића; Илију Дамјановића; Николу Поповића; Луку Вуисића; Милисаву Јауковића; Бошка Булатовића; Михаила Кнежевића; Петра Станишића; Маша Радановића; Јосифа Јововића; Анта Бранковића; Шћепана Ковачевића; Михаила Божовића; Ђура Вукотића; Уроша Бојовића; Сава Лопушину; Стевана Лекића; Батрића Јовановића; Шћепана Марнића; Алексу Копривицу; Михајла Б. Влаховића; Петка Дурутовића; Ђура Лубарду; Зарију Митровића; Петка Стефановића; Марка Самарџића; Ђура Кану; Луку Вујовића; Горчина Николића; Ђорђију Пејовића; Илију Гвозденовића; Митра Огњеновића, и Радону Петровића са старјешинством од 2. фебруара пр. 1911. г.

У артиљерији — у чин поручика потпоручике: Ђока Гардашевића; Марка Зуровца; и Мирка Паовића — са старјешинством од 16. маја пр. 1911. г. и Пионерске потпоручике: Саву Контића и Благоја Јакића у чин пионерских поручика са старјешинством од 2. фебруара пр. 1911. г.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара 1912. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Бригадир, сердар Ј. Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног а на основу чл. 154. Закона о устројству војске производимо:

У чин артиљеријског потпоручика Стевана Ђукића, свршеног питомца војног училишта Његовог Величанства Краља Фердинанда I, у Софији, са старјешинством од 22. новембра, пр. 1911. год.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јануара 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Бригадир, сердар Ј. Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела ријешили смо и рјешавамо: да се поручик Марко Ненезић, разрјешити дужности в. д. шефа жандармерије у Бару и стави на расположење Министру Војном.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 30. децембра, 1911. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
М. Ђукановић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Иностранних Дјела у смислу чл. 120 тачке 10 Устава, а на основу ријешења Кр. Државног Савјета, од 5. овог мјесеца бр. 2, ријешили смо и рјешавамо:

да се Наш указ од 31. децембра 1911. год., којим је Нико Јовићевић, в. д. политичког комесара, отпуштен из службе, замијени и да гласи:

да се Нико Јовићевић, в. д. политичког пограничног комесара у Улцињу, на основу члана 49. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте.

Наш Министар Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

На Цетињу, 5. јануара 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Иностранних Дјела,
Д. Греговић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо ријешење Народне Скупштине, од 28. јануара 1911. године, које гласи:

„да се Шпиру Томановићу, наставнику с Цетиња, одобре за повишицу оне године, које је провео као контрактурални чиновник у Црној Гори, а које су му признате за пензију“.

Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, Наш Министар Правде и Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.

Цетиње, 5. јануара 1911. год.

НИКОЛА с. р.

(М. П.)

Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете
и Црквенијех Послова,
Мило Дожић с. р.

Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете
и Црквенијех Послова,
М. Дожић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Ф. Јерговић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо ријешење Народне Скупштине сазване у редован сазив за 1911. годину, које гласи:

„Да се Кости Костићу, наставнику Гимназије, уважи само у године службе за пензију (а не за периодске повишице) вријеме од 23. октобра 1905. до 12. децембра 1908. год., проведено у служби наставника српских гимназија у Турској, — и од 1. фебруара 1909. до 7. маја 1911. године, проведено у служби контрактуралног наставника гимназије у Црној Гори, с тим, да за горње вријеме уложи 5% у пензионни фонд према ондашњој својој систематској плати“.

Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, Наш Министар Правде, и Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.

Цетиње, 5. јануара 1912. год.

НИКОЛА с. р.

(М. П.)

Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете
и Црквенијех Послова,
Мило Дожић с. р.

Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Министар Правде,
М. Дожић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Ф. Јерговић с. р.

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог нашег Министра Унутрашњих Дјела ријешили смо и рјешавамо: Да се др. Оресту Далежио, контрактуралном обласном лекару у Колашину, на основу члана 21 закона о чиновницима грађ. реда, увек оставка коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 31. децембра, 1911. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
М. Бунановић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њено Величанство Краљица отпутовала је данас послјеподне са Њих. Краљ. Височанствима Књагињом Ксенијом и Књазом Петром на Ријеку, гдје ће у дворцу Љесковцу у блажијој клими провести зиму.

— Његово Краљ. Височанство Краљевић Нашљедник у недјељу изјутра отпутовао је у Никшић на погреб Марка Вукотића, брата Њеног Величанства Краљице, одакле се исто вече повратио на Цетиње. Са Његовим Краљ. Височанством Краљевићем том приликом су били г. г. Марко Ђукановић, министар унутрашњих дјела, Душан Греговић, министар спољних послова, бригадири Митар Мартиновић и Благо Бошковић, Душан Вукотић, в. д. предсједника Државне Контроле и Вуко Вукотић, капетан дворске страже.

— Г. Е. Гандеракс, ванредни посланик и опуномоћени министар француске републике при нашем Двору, отпутовао је јутрос на тромјесечно одсуство. За вријеме његова одсуства послове ће вршити г. Камбон, секретар француског министарства иностраних дјела.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Српски Књижевни Гласник. Свеске „Српског Књижевног Гласника“ измијењује од сада формат свог текста тако, да ће се при том добити двадесет страна више. Тако увећан, „Гласник“ ће доносити више белетристике: он ће редовно доносити оригиналну приповјетку, роман, велики преведен роман, кратке преведене приповјетке, знатан број оригиналних пје-

ПОДЛИСТАК

Др. Хенрик од Стефан

— оснивалац Свјетског Пошт. Савеза —

Х. од Стефан, син простог занатлије, рођен је био у Столцу, у Померанији, 7. јануара 1831. По свршетку гимназијских наука, ступио је, од 17 година, у пруској поштанској служби у свом родном мјесту, и брзо је прошао ниже степенне своје каријере.

Срећнијем случајем прешао је 1851. у Келн, метрополу рајнских покрајина, варош која је онда била више него ли данас, центар поштанског саобраћаја између Њемачке с једне стране и западне Европе и прекоморских земаља с друге стране.

За вријеме док се бавио у Келну, то јест за вријеме година 1851.—55., као што се и сам др. Стефан радо сјећао, стекао је знање, које га је морало и прославити у међународном домаћу и којим је дошао до замисли о свјетском поштанском савезу.

Такође у Келну између двадесете и двадесетипете своје године, он је прикупио потребни материјал за дјело „Die geschichte der Preussischen Post“, које је довршено у Берлину, гдје је био премјештен 1856. г.

Права вриједност те веома важне књиге још није довољно оцијењена. Читалац не зна чему да се у њој више диви: или умјетности којом је писац умно један такав предмет претворити у опис пун живота, који заноси; или лакој разумљивости, или дубоком познавању политичких догађаја и интелектуалне и административне историје једног периода, који обухвата неколико вјекова.

сама и преведене пјесме. Остале рубрике, књижевна, умјетничка, позоришна, научна и политичка хроника, ситни прилози, одломци из страних класичних дјела, есеји, расправе, остају и надаље. Број библиографских, књижевних и друштвених билежака увећаће се. Први број идуче године шаље се, на захтјев, бесплатно на увид. Годишња претплата је 18 франка.

„Бранково Коло“. Од нове године редукција уредништва тога листа Драгутић Ј. Илић. Нови уредник упутио је читаоцима „Бранково Коло“ ове редове: „Читаоцима! Прихватајући ласкави позив да се, као давнашњи сауредник и пријатељ овога листа примим Уредништва, дужност ми је да дадем ову Изјаву, те да њоме у главном означим правац којим ће овај лист под новим уредништвом ићи. „Бранково Коло“ неће ни у колико одступити од онога правца, који му је, приликом оснивања, наменио његов оснивач, пок. П. М. Адамов, а који се огледао у критичком одабирању књижевних радова оригиналне и преведене лијепе књижевности и поуке. Држећи се тога правца, уредништво ће од своје стране уложити добру вољу и труд не само да листу сачува добра имена досађаних сарадника, већ да тим именима дода и нова, те да „Бранково Коло“ у истини буде српским породицама, које га тако радо дочекују, право огледало српске књижевности. — Драг. Ј. Илић“. Администрација пак „Бранково Коло“ јавља: „Због промјене у уредништву и с тим скопчаних техничких препона, излазиће „Бранково Коло“ од сада двапут мјесечно. Сваки број садржаће по четири табака, то јест досадашња два броја садржаће од сада један број. Цијена лтуса биће 12, а за иноземство 14 круна годишње, као што сам већ у 47. броју листа од ове године наговјестио. Према томе 1. број „Бранкова Колоа“ под новим уредништвом изићи ће 15. јануара 1912., што молимо поштоване претплатнике, да узму ову напомену на знање. — Душан Котур“.

Културна Лига у Србији. Трећа је већ година како је у Србији основано једно корисно и лијепо друштво, које због своје сврхе и рада заслужује сваку пажњу. То је друштво Културна Лига. Из извјештаја тога друштва, који је засебно публикован, о раду његову у прошлој и претпрошлој години види се да су постигнути врло повољни резултати. То се чак и по обиму саме књиге види. Овај извјештај сачињава читаву књигу док је извјештај од прошле године обухватио искључиво рад у једном, моравском округу. То је била мала књижица, из које је, готово једино, могла да се види добра воља и искрени планови првих радника из Културне Лиге; овогодишњи је извјештај, међутим, по обиму и по резултатима пријатно изненађење за све који се за Културну Лигу интересују. Културна Лига је створена и отпочела рад у врло тешким приликама. То је било одмах послје анексије Босне и Херцеговине, у тренутку, дакле, када су и у Србији најаче осјетили колико је потребно да се, за одржање нашег народа, подигне у њему културни ниво. За све то потребно је много, врло много времена, потребно је много добре

Колико је морало бити силне активности, колико знања, колико познавања тијеснијих односа који су постојали између историјских догађаја и хода цивилизације, па да се, уз умор и бриге свакодневне службе, састави једно такво дјело! Писац, пак, тада је био у својој 28. години само, то јест у добу кад друђа једва доврше почетничко вријеме својег занимања!

Чињенице су дале право онијема, који, већ у то вријеме, младом писцу наслуђиваху велику будућност.

Врата већијех положаја отварају су се пред овим младим тако сјајно облацијеним чиновником. Пошто је био наменован за поштанског савјетника, др Стефан је ступио у врховну управу пруских пошта, то јест у поштанском одјељењу у Берлину. Тако се он пађе на новом пољу рада, гдје је имао прилику да на корист употреби своје најбоље дарове, а нарочито своје темељито познавање странијех језика. У својству члана поштанског одјељења, са звањем вишег савјетника, тајног савјетника и вишег тајног савјетника, др Стефан је закључио серију поштанских уговора између Прусије, касње северо-њемачке конфедерације, и странијех земаља. Проводећи у њима један одређени циљ и утврђена правила, труд се да крчи пут једнообразном начину размијењавања и ликвидирања, и тако полагаше први темељ међународног поштанског савеза, за чим је Њемачка мало доцније узела иницијативу. При тијема уговорима др Стефан показао је свој велики дипломатски таленат.

Међу најважнијих радова, које је довршио у својству члана поштанског одјељења, треба споменути фузију, која је отпочела кроз кратко вријеме иза аустро-њемачког рата од 1866., старе поштанске

воље, истрајности, патриотизма; потребно је много стрпљења и моралне снаге да се лагано продире напријед. Без обзира на предвиђене и непредвиђене тешкоће Културна Лига је очевидно почела рад под најтежим условима. Она је имала према себи темперамент и навике једног младог народа, који је врло често флегматичан, без иницијативе, и равнодушан за своје добро, с друге стране Лига је морала наилазити — срећом, како се из њеног извјештаја види, веома рјетко — на предрасуде и тјесногрудост баш у оним друштвеним редовима који су требали да је помогну. Културна Лига је отпочела свој рад у једном само округу, у моравском округу, желећи да тако добије сигурну основу и сигуран почетак. Ту је радила у претпрошлој години. Прошле године, међутим, 1910-1911, пренијела је свој рад још на неке округе, у крушевачки, врањски, књажевачки, ужички и донекле и у крагујевачки. И то свуда се повољним резултатима. Она је, само у овој години, основала 40 библиотека, од којих су осам градске. Да је у тим библиотекама рад ишао како треба, свједочи не само велики број реверса, него и множина јавних предавања, са најразличитијим темама. Преко својих вриједних подбора успјела је Културна Лига да у народу, подиже и материјалну културу. Колико се у том погледу може уредити најбоље нам показује биланс за врањски округ. И осим свега овога немогуће је представити у неколико ријечи, врло широку област рада и врло разноврсан програм Културне Лиге. Њени су чланови, у том погледу, како треба схватили своју дужност. Како је, између осталог, симпатична једна клаузула у извјештају за село Грабовица у ресавском срезу, у коме је, „створен... суд добрих људи; састављен из најбољих лица из села. Задатак је суду да мири људе и одвраћа их од парничења“! Са овогодишњим извјештајем Културне Лиге можемо ми сви бити задовољни. Има једна ствар која нас у овом тренутку нарочито радује: извјештај Културне Лиге најбоље нам показује да у нас Срба није све онако рђаво како се то често воли да прича, и да код нас Срба има, више но што обично замисљама и патриотизма и пожртвовања. Културна Лига најбоље је доказ шта све може да учини приватна иницијатива и без икаквих средстава.

Педесетогодишњица Јоже Упрке. Ту скоро славио је мајстор моравског plein-aira Јожа Упрка, а с њиме и читава Моравска, а поглавито моравска Словачка, његову педесетогодишњу живота. Умјетност сликара Упрке призната је данас и изван граница његове домовине, али његов значај као сликара Словачке, као умјетника, који је својим кистом открио љепоте јужне Мораве све до Карпата на угарској граници, није до сад по заслузи оцијењен. Упрку може довољно оцијенити само онај ко познаје љепоту словачких народних ношња а разноликост свих животних појава на словачком селу. Јожа Упрка спада међу највеће сликаре нашег доба, међу најнационалније мајсторе киста и међу најсмелије луминисте и колористе међу модерним слика-

службекњажева Турни Таксиса са службом Прусије. Ако је икаква мисија захтијевала способности умјешности изасланика, којему је у дио пала, то је заиста захтијевала мисија која је имала задатак да откупи поште Таксиса, ту части достојну средњовјековну установу, вјековима поштовану, жиде заплетене и покривене вјековним прахом које их везаху са гомилиом малијех њемачкијех држава.

„Пруски управитељ пошта Таксиса“ — тајни савјетник Стефан имађаше ту званичну титулу. — Своју је мисију извршио енергично, дајући доказа велике умјерености и смотрености — fortiter in re, suaviter in modo — и ускоро је успио да задовољи све заинтересоване стране.

Када је 26. априла 1870., на приједлог Бизмаркова, виши тајни савјетник др Стефан постављен за главног директора пошта северо-њемачке конфедерације, никога у кругу поштанских чиновника, није зачудио тај избор, ма да је пао на човјека који, према прускијема наслијеђенијема обичајима, није имао право на тај високи положај ни по свјим годинама, ни по годинама службе. То стога, што је сваки увиђао величину, способност и даровитост овог чиновника. Већ у то вријеме о његовој активности надалеко се знало и његово је име свуда чинило велики утисак. Француско-њемачки рат, који је ускоро иза тога био, дао је младом директору прилику да покаже, колико је избор његове личности био срећан, управљајући војну њемачку пошту с јединственом енергијом и оштроумношћу којом се одликовао. Подигао је био пошту до савршенства, на ком се никад прије није налазила.

Чим је рат закључен, др Стефан одлучно је узео у своје руке грандиозно дјело свог живота организацију свјетског

рама. Некад је сликао свашта, као што то већ бива међу оним, који су похађали као таленти академије. Ну он се све традиције, све предаје у приказивању одрекао и сам почео полазити својим путем. Ту је изишао као велики побједник. Родом Словак он је заволио свој народ не ријечу већ дјелом приказујући сву богату шароликост словачке и моравске ношње. И без афектације пун живота, он нам репрезентује свој народ не само по костимима већ и по истинитости садржине. Све што Упрка износи право је народно осјећање. Упрка се и у свакој најмањој слици показао као пјесник својега племена у бојама, као ванредан цртач и сјајан техничар. Он је смиони техничар и даје шароликост у својим сликама ванредном природношћу, тако, да на нас никада не утиче нападно или опет превише шарено. Своје боје утапа у пуну сунчану свјетлост, која се одбија од засићеног жутица и црвенила у сјаним малим искрицама. Јожа Упрка са својим сликама учинио је ванредни утисак, а ми желимо да још дуго година поживи. Пригодом Упркове педесетогодишњице приредио је чешки просвјетни савез у Прагу предавање о моравској Словачкој.

Јубилеј катедре за чешки језик. Прије кратког времена се навршило сто и двадесет година, што је цар Леополд II наредио одмах након крунбених свечаности у Прагу, да се у сврху уздржања и развјетка чешког народа на тада још неподјијељеном прашком свеучилишту оснује катедра за чешки језик и књижевност. Разним машинацијама Нијемаца то се спријечило, али коначно се ипак провело. Први професор био је чешки историчар Фрањо Пелцл.

† Марио Раписарди. У Каганији, свом родном граду, умро је талијански пјесник Марио Раписарди у 77. години живота. Раписарди је био један од оних ратоборних духова, који распаљују страствене и жестоке литерарне полемике. У њима је оснаживао вриједност читавог данашњег талијанског пјесништва од Габриела Д'Анунција до Ђовани Пасколи-а, а најжешће се био ухватио у коштац с пјесником Ђосеу Кардујем, у којој је борби био побијеђен. Успркос његовој превеликој страствености и полемичном духу има у његовим делима по које зрно праве пјесничке величине. Главна су му дјела: Луциферо, Палингенеси, Ђобе и Атлантиде. Пред неколико недјеља издао је накладник Сандрон у једној свесци сва пјесничка дјела сицилијанског пјесника.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Не сушите обућу у одајама, у којима сједите или спавате

Ваздух је једна од најпречих потреба. Без хране и воде можемо живјети неколико дана, али без ваздуха не можемо живјети ни неколико тренутака. Ми не престанемо, свакога тренутка, удишемо ваздух, — и докле га удишемо, дотле смо и живи.

Ваздух удишемо у најнежнији дио нашег тијела, у плућа. Ту, у плућима, или

поштанског савеза. Свако зна, да је на заузимање др Стефана влада северо-њемачке конфедерације била ступила у прелазу с француском владом, у 1869., односно тога да сазове поштанску међународну конференцију која ће имати задатак, да ради на сједињењу поштанске службе између европских држава и да створи главни поштански савез. Рат између Њемачке и Француске прекинуо је те преговоре. И тек 1. јула 1873., послје дугијех преговора, царско-њемачко влада могла је поднијети, преко својих амбасадора, европским владама и сједињенијема америчкијем државама пројекат конвенције, који је био издрио др Стефан, и саопштити тијема земљама да се Швајцарског Савезног Вијећа сагласило с Њемачком да се поштански конгрес одржи у Берну.

Услед одговора, који су неке владе дале на приједлог Њемачке, требало је за годину одложити сазив конгреса, који је био заказан на 1. септембра 1873.

15. септембра 1874. с делегатима 22 државе конгрес се саставио у Берну.

Главни директор др. Стефан, први делегат Њемачке, изабран је био за предсједника комисије за проучавање пројекта конвенције, који је Њемачка поднијела. Разборитост и умјешност којом је управљао вијећањима и убједљива рјечитост помогли су да триумфује његово дјело, којему су се сви дивили.

И помирљивом духу који је он знао унијети у управљању комисијским вијећањима мора се приписати заслуга, што је успркос безбројнијех тешкоћа, које је требало савладати, потписана Главна Поштанска Конвенција и основан „Главни Поштански Савез“ 9. октобра 1874., то јест само послје 24 дана рада.

како се друкчије каже, у бијелој цигери- ни, ваздух се непрестано састаје с крвљу те се крв помоћу њега пречишћава, и само тако пречишћена крв у стању је да храни наше тијело.

А да се крв у плућима може правилно помоћу ваздуха пречишћавати и да плућа могу правилно радити, — потребан је чист ваздух. Који не пази да има довољно чиста ваздуха, постају му нездрава плућа. А у кога нијесу здрава плућа, није му здраво цијело тијело. Од нечистог ваздуха постају најгоре и најтеже болести. Човјек, који живи у нечистом ваздуху, само животи; а животијарење није никаква живот, — то је биједан и тегобан живот.

У нечистом, у поквареном и загушљивом ваздуху човјек се не осјећа добро; све слаби, бива немиран, нерасположен и сјеган, лако се пода грозничавим и другим тешким болестима. И онда какве је вајде што пунимо наш желудац храном, кад плућа не пунимо чистим ваздухом?

Само из ово неколико ријечи види се, колико нам је потребно да имамо чист ваздух. Па ипак ми се слабо старамо за чистоту ваздуха, и ако нас чист ваздух баш ништа не стаје, а једна је од најпречних потреба наших.

Пића, а нарочито ракија, отров су за наше тијело; — а ми, колико смо неразумни, више се старамо да имамо добре пренеченице ракије, но да имамо чистог ваздуха.

У овоме се гријеш и у варошима и у селима. Али ипак по селима се више гријеш. Селацима је дао Бог да имају највише чистог ваздуха, а они ту благодат Божију уништавају, и својим неумјешним поступцима стварају ваздух нечист, кује га, а тиме кује и цијело своје тијело. Таквих неумјешних поступака има много, а ја ћу за сада изнијети само један, због кога многи наш сеоски свијет цијелу зиму пуни своја плућа поквареним ваздухом.

По многим нашим сеоским кућама обућа се суши у спаваћим собама. Растави се обућа, па оне мокре, каљаве опанке, чаране, назувице и обожје поређају поред земаљне или плехане пећи, да се све то преко ноћ осуши. Неки око пећи направе нарочите вјешалице за сушење обуће и мокрых хаљина. А у таквим собама спава по троје, четворо, па и много више чељади.

Сад замислите шта тада бива?

Сва су чељад цијелог дана газила по блату, балези, својој и сточној мокраћи и другој разноврсној нечистоти. Обућа се препунила те нечистоте и тога гада, а они је још и у кућу уносе; уносе је у собе, гдје мисле да своје тијело одморе и окријене од дневнога рада. И сад се та обућа с том нечистотом, заједно са свима њима, цијелу ноћ у соби грије и суши. И онај смрад, она нечистота, онај гад из обуће се испари, и то послјије сви, који су у тој соби спавају, удишу.

Па зар то није ужасан отров за наша плућа и наше тијело?! Размислите добро!

Код наметнијих народа не ради се тако. Сваки, који појима колика је потреба да се у становима има чистог ваздуха отклања све оно, што ће ваздух кварити. Паметнији свијет и не помишља да ма што суши у спаваћим собама, а камо ли

каљаву и балежаву и другом нечистотом испуњену обућу. Он своју обућу суши ван соба, у којима се спава. Тамо је и чисти, тамо се изува и обува, а никако то не чини у спаваћој соби.

А код нас Срба тако се свугдје не ради. Зашто? Зар да ми, Срби, будемо у томе погледу незналице? Зар да ми, Срби, не знамо шта то значе имати чистог ваздуха?

Пренимо и уклањајмо све оно, што ће наше тијело стварати нездравим, суморним, лијеним, тромим, млитавим. Отклањајмо све оно, што ће рушити наше здравље; јер кад смо здрави и кријепки, онда смо способни за разноврсне радове и онда тек можемо бити срећни и задовољни.

Н. А. Ј.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

„Рак“ на кромпиру

У мјесецу августу добијем од једног нашег пољопривредника, а бив. мог ђака, једно стабло кромпира (кртоле) са жилама заједно ископано, на којима бјеше и обоњених кромпира, с напоменом, да тако обоњених кромпира има на његовом кромпиришту подоста и с молбом, да кажем: каква је то болест, од чега долази и како се може излјечити, и да то путем „Тежака“ објавим, јер, вели, сумња, да тога нема и још негде у Србији; код њега се појавила од прије двије године.

Ово је „рак“ на кромпиру; тако су ову болест назвали сами пољопривредници, гдје се она у већим размјерама појављивала и појављује, а има је вишемале свуд, гдје се год кромпир на већим просторијама производи. Ову је болест лако познати по губама, које поглавито на оним кромпирима израшћују, који се испод самог стабла на жилама налазе. Она се болест појављује у разним величинама и облицима; ти облици нас опомињу на разне облике обичног сунђера. То су неправилно набрана и испуцана тијела. Кад се ова болест у већем обиму, или врло рано појави онда цијели кромпири тако сунђерасто изгледају; иначе се болест на појединим кромпирима само мјестимично појављује.

С почетка су ови израсти ове губе сиве боје, а доцније постану кестењасте. У влажној земљи ови израсти прелазе у трулеж, а у сувој се распаду и измрве. Бива и то, да се ови израсти појављују и изван земље, између саме лозе, као сунђераста тијела, и онда на свјетлост позелене исто тако, као и кромпири кад огоче, кад киша с њих спере земљу, док се лоза ни у колико не мијења.

Мени је ова болест још подавна позната из Угарске, гдје су ми ју на једном кромпиришту показали, али јој нијесу баш толику пажњу поклањали, јер су ме увјеравали, да по сам кромпир није баш тако опасна, јер се, рекоше ми, „осуши“ и нестане је, а на кромпиру, на ком порасте и осуши се, остане као траг мање или веће сасушено удубљење, а кромпири се ипак могу без опасности јести, или на друге циљеве употребити.

Ова се болест појављује обично у влажним, кишним годинама, а ако би у ком

части свом великом сину, Стефан је био члан Савезног Вијећа, Државног Савјета и Горњег Дома, тајни савјетник царства с титулом преузвишености. Цар Вилхелм I. дао му је био 1885. титулу наследног плећства, а цар Вилхелм II. подигао га је у 1895. на степен државног министра. Философски факултет университета у Халу дао му је 1873. титулу докторску honoris causa. Више великих њемачких вароши дале су му почасно грађанство, а пошљедњи пут му је та титула дана од стране вароши Шверин, приликом отварања новог здања за поштанску вишу дирекцију. Највећи орден свих њемачких држава, великог броја страних држава украшавали су његове прси. Према обичају, који постоји у Њемачкој за великодостојнике највећих положаја, добио је степен у артиљерији, у којој је одслужио свој рок.

Бол његове преране смрти био је велик и општи свуда у Њемачкој, чак и у најудаљенијим крајевима, гдје је његово име и његова добро позната личност уживала популарност мало не без равне.

Ноћу, између 7. и 8. априла 1887. умро је, послје тешке болести коју је поднио храбро и стрпљиво.

Цар је узео удјела у короти њемачкога народа и с царством је присуствовао мртвачком спроводу. „То је губитак за цио свијет“, тако је владар телеграфирало удови.

Одана су му почасте које припадају једном принцу; мртвачка кола праћена највећим великодостојницима царевине, смртни остаци пренесени су на гробљу Тројине у Берлину, гдје почињају толико других славних људи.

С француског
П. Ђ. Шоњ.

крају наступило више кишних година у стоце, онда ће болест за толико дуже трајати, јер ће гљивице, које болест изазивају, имати више услова за свој опстанак; али, чим за тим настану сувље године, болести ће нестати без икаквих мјера противу ње, па с тога не треба од ње ни толико страховати.

Природњаци назваше гљивицу, која ову болест изазива Chysophlyctis endobiotica, али се о њеним особинама још мало што позитивније зна, и ако јој је ботаничко сродство доста сигурно утврђено. У осталом, нас се то слабо у овом случају тиче, нама је главно њено биће на нашем кромпиру, о коме овдје и говоримо.

Сјеме (споре) од ове гљивице, падне са обољелог кромпира, пошто сазре, у земљу и ту презими; с прољећа, кад се млади кромпири развију, падне на нагрижено или повређено месо младог кромпира, или на његово младо, мекано и нежно окце, гдје гљива порасте, гдје се развија и болест изазове и свој разоравајући посао отпочне; али као што рече смо, без велике, значајније штете.

У осталом не треба на ову њиву, на којој се ова болест појави и опази, за неколико година садити кромпир, па ће болести нестати; то је утврђено у свима оним крајевима, гдје се до данас та болест појављивала па и ишчезла. Бар 3—4 године треба заражено земљиште другим усевима засијавати, да се болест не шири, него да се уништи, да је сасвим нестане. Осим тога, не треба — ради сваке сигурности — са зараженог земљишта пожњевене кромпире узимати за сађење, а при том и пазити, да никакви остаци са зараженог кромпиришта не дођу некако на оно земљиште, на коме ће се кромпир садити, а кромпире за сађење треба сад набавити из онога краја, гдје ове болести нити има, нити је било.

Ето, толико смо имали о „раку“ на кромпиру да кажемо.

др. Радић.

Култура кртоле

Броји се равних 325 година од времена, кад се први пут доказала кртола у Европи и то на краљевској трезни. Кад се године 1586. гласовити енглески адмирал сир Францис Драке повратио са свог истраживачког пута у домовину, примила га је у аудијенцију владарка, краљица Јелисавета. Било је то у красној палати Витехал у присутности свих достојанственика и дворјана. Кад их Драке извијести о путу и догађајима, на свршетку је казао краљици: „Ваше Величанство, са свог далеког пута донио сам Вам дар!“ Док је краљица очекивала какав скупопцини дар ванредне вриједности, Драке одговори: „Не Ваше Величанство, ни скупопцини камен, ни бисер од ванредне вриједности, него једна биљка има већу вриједност, него најскупопцинијим камен, јер има својства, која ће бити читавом човјечанству од велике користи!“ Адмирал даде знак своме пратиоцу, који је неколико корака за њим стајао, а овај је носио на јастуку лонац у којем се налазила та чудесна биљка. Адмирал узео од пратиоца лонац с биљком и пружи га краљици. Ова се зачуђено насмијеш и рече: „Шта се мени тиче, ја не онај ам апсолутно ништа, шта би мој разбор и фантазију забавио. Ова биљка нити мирише, нити изгледа, да би се могла јести“. С патосом одговори Драке: „Биљка на личи човјеку, који је обдарен најплеменитијим својствима и жели бити свакоме од користи и не тражи од никога захвале“. На то адмирал потегне за биљку, извуче је из лонца, а на коријену се указа неколико зрелих кртола. Краљица и сада, гледајући плодове непознате биљке, није могла остати без своје примједбе да јој се чини, да то неће бити за јело. Адмирал јој затим кратко исприповиједи својства и културу ове биљке, а краљица нареди, да Францис преда неколико нових плодова у њезину краљевску кухињу и да поучи кухара како треба ново јело припремити. Наравно да су послје навалили адмиралови познаци на њега, да и њима даде мали дијелак тог новог јела. Адмирал их је све за прексјутра позвао у таверну (гостиону) ке Сиренод, гдје ће се приредити ново јело. У одређено вријеме састадоше се познаници адмиралови код Сирене, да окушају несигурно јело, што га је Америка поклонила Европи, и сви су били врло задовољни.

Успркос томе у Енглеској су испочетка врло слабо сажели кртолу, јер је било доста свијета, који је мислио, да је кртола отровна биљка.

У Аустрији се раширило сађење кртоле за владе цара Јосифа II., који је био наредио, да сваки тежак мора садити кртолу. Кад је године 71—72. завладала велика глад, освједочио се о вриједности и користи кртоле, те се управо ових времена раширило сађење кртола, особито у горским хладним предјелима. Тамо гдје не може бијело жито да напредује, може кртола добро напредовати.

Кртола је не само у економској, него и у индустријској струци врло важан плод, јер служи за храну не само благу него и

људима. И за индустрију је врло важан фактор, јер се велика већина шпирита што је у промету, пече од кртоле. Од кртоле се производи и штирк, бестиљ и т. д.

Било би стога пријека нужда, да се код нас култури кртола посвети што већа пажња.

Ко је, кад и одакле кртолу донио у Црну Гору, то је, држим, сваком у нас добро познато.

в

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Позориште у Подгорици. Из Подгорице нам пишу: — „Прво Дилетантско Позоришно Друштво“ у Подгорици, које стоји под високим покровитељством Књаза Павла од Рашке представљало је, уз судјеловање г-ђе Љ. Ђурановићке, уочи нове године позоришни комад „Обичан Човјек“ од Бр. Нушића, послје чега је била лутрија у корист друштвене касе, а послје ове наступила је играшка. Пространа сала основне школе била је дупке пуна грађанства обојег пола, што је јасан знак колика се пажња поклања овом младом и корисном друштву.

Дилетанти су одиграли комад на задовољство публике, те се видјело по оном аплаудирању, које је често било у току представе. На каси друштвеној пало је те вечери од распродатих биљета и лутрије перниера 305 и 30 пара, те кад се овоме још дода добровољни прилог г. Ј. Бркића од 10 перпера, председника општине г. С. Марковића перп. 4 и г. В. Беговића перп. 1. — износи укупни приход перп. 320 и 30 пара.

Забавно вече. Вечерас у 8½ сати у просторијама својим Цетињска Читавица приређује забавно вече са томбулом, на којој ће се добити разни одабрани дарови. Улаз је бесплатан и само за чланове, њихове породице и госте са стране. Долакак у обичном одијелу. Управа Читавице учинила је све да посјетиоце што боље задовољи.

Вријеме. Овијех дана била је врло велика зима и студен тако јака, да се скоро не памти да је такве студени било. Јуче је падао снјег, али није дуго трајао, нити је велики био. И из унутрашњости јављају, да је велике студени и снјега овијех дана било.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград, 31. децембра. — Према једном телеграму који је стигао у министарство војно, италијанске трупе су изашле из Хомса, али кад су се одмакле од њега за један километар наишле су на јаке турско-арапске бусије. Послје подуже борбе између непријатеља, Италијанци су били приморани повући се натраг, претрпивши великих губитака.

Париз, 31. децембра. — Поанкаре је пристао да образује кабинет. Он је задржао за себе портфељ министра иностраних дјела; Миљеран је министар рата, а Делкасе министар мрнарице.

Мадрид, 2. јануара. — Кабинет је поднио оставку.

Мадрид, 3. јануара. — Оставка кабинета није усвојена и исти су министри остали на положајима.

Биоград, 4. јануара. — Извјесни листови јављају о скором паду Миловановићева кабинета.

Будим-Пешта, 5. јануара. — Комора је усвојила трговачки уговор са Црном Гором.

Биоград, 5. јануара. — Према саопштењу „Политике“, Миловановићев кабинет предаће оставку идуће седмице.

Цариград, 5. јануара. — Према вијестима из турског извора шеик Селуси објавио је свети рат противу Италијана.

НА ЗНАЊЕ

Овај први број нашег листа шаље-мо свима досадашњим претплатницима, а у будуће обуставићемо шаљање листа свакоме претплатнику, који не буде обновио претплату.

Цетиње 5. јануара.

Администрација „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Цијене производа у главнијем мјестима за мјесец април 1911. године

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА ЈЕДНОМ КИЛОГРАМУ																					
		ВУНЕ		МАСТИ				МЕСА СУХА				РИБА СУХА					МЕСО СВЕЖЕ						
		чисте	нечисте	својина	масла	алоја	сала	пречишћена	сало	сало	сало	сало	сало	сало	сало	сало	говече	свиње	јаре	јаре	овце	које	свиње
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А												
1	Цетиње	1,60	1,20	3,20	2,40	1,20	2,20	2,10	2,20	1,32	2,40	2,20	1,60	1,60	1,60	1,70	0,96	2,20	1,60	1,20	1,20	0,76	2,20
2	Подгорица	---	---	---	2,80	1,40	2,60	1,70	1,80	---	2,40	1,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3	Ријека	---	---	---	---	---	2,40	1,60	1,80	1,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4	Данилов-град	---	2,20	---	---	---	2,20	1,60	1,80	2,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
5	Никшић	---	---	2,20	---	1,60	2,40	2,20	2,40	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
6	Колашин	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
7	Андријевица	---	2,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
8	Бар	---	1,60	---	3,10	3,60	---	1,60	2,80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
9	Улцињ	---	---	---	3,20	---	---	1,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
10	Вир-Пазар	1,60	---	---	---	---	2,25	1,75	2,20	---	---	---	---	---	---	---	0,92	---	---	---	---	---	---

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА ЈЕДНОМ КИЛОГРАМУ																			НА ЈЕДНОМ ЛИТРУ			
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А													
1	Цетиње	2,20	0,68	0,50	1,65	0,30	2,60	1,15	1,60	0,80	0,60	---	0,40	1,60	0,40	0,50	0,20	---	---	---	1,20	4,20	0,80	2,80
2	Подгорица	---	0,56	0,50	1,28	0,32	1,60	1,10	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3	Ријека	---	0,68	0,56	1,20	0,32	0,80	0,80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4	Данилов-град	---	0,65	0,55	1,40	0,52	2,50	0,70	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
5	Никшић	2,10	0,72	0,60	1,20	0,40	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
6	Колашин	---	0,80	0,70	1,60	0,48	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
7	Андријевица	2,40	0,80	0,64	1,60	0,48	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
8	Бар	---	0,70	0,40	1,20	0,28	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
9	Улцињ	2,20	0,66	0,40	1,10	0,40	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
10	Вир-Пазар	2,20	0,72	0,40	1,40	0,32	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА НА 100 КИЛОГРАМА																					
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А												
1	Цетиње	26,20	30,20	26,20	24,20	21,20	100,20	40,20	40,20	80,20	20,20	26,20	30,20	---	20,20	16,20	10,20	12,20	6,20	8,20	---	---	---
2	Подгорица	18,20	19,20	---	13,20	---	---	26,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3	Ријека	18,20	28,20	---	20,20	---	---	32,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4	Данилов-град	22,20	25,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
5	Никшић	22,20	---	---	20,20	---	---	40,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
6	Колашин	37,20	44,20	---	12,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
7	Андријевица	20,20	26,20	---	10,20	---	---	40,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
8	Бар	22,20	31,20	---	20,20	---	---	40,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
9	Улцињ	17,50	---	---	22,20	---	---	38,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
10	Вир-Пазар	19,50	26,20	---	---	---	---	40,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Број	ВАРОШ	ПРОДАЈНА ЦИЈЕНА НА ЈЕДАН КОМАД																						
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А													
1	Цетиње	150,20	130,20	30,20	250,20	180,20	400,20	100,20	10,20	15,20	17,20	5,20	4,20	1,60	3,20	5,20	7,20	12,20	1,20	1,20	25,20	5,20	0,20	---
2	Подгорица	144,20	130,20	---	250,20	---	---	---	12,20	17,20	15,20	6,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3	Ријека	96,20	80,20	28,20	---	---	---	---	12,20	17,20	15,20	4,20	3,60	1,80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4	Данилов-град	99,20	70,20	---	---	---	---	---	10,20	14,40	13,20	5,42	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
5	Никшић	250,20	150,20	300,20	---	---	---	---	12,20	20,20	20,20	10,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
6	Колашин	120,20	70,20	---	---	---	---	---	30,20	20,20	20,20	9,20	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
7	Андријевица	100,20	100,20	30,20	---	---	---	---	13,20	20,20	20,20	5,50	4,20	1,30	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
8	Бар	200,20	80,20	35,20	---	---	---	---	10,20	16,20	---	6,50	---	1,30	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
9	Улцињ	135,20	130,20	56,20	152,20	30,20	---	---	12,20	14,20	---	6,20	---	1,25	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
10	Вир-Пазар	180,20	185,20	---	---	---	---	---	25,20	20,20	---	8,20	---	1,70	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Број 12588. Из Канцеларије Статистичког Одсека Краљ. Министарства Унутрашњих Дјела, Цетиње, 1. децембра 1911. год.

Статистика црногорских држављана, који су се повратили из иностранства тецајем мјесеца септембра 1911. год.

ПРЕГЛЕД ПО ОБЛАСТИМА

Ред. број	ОБЛАСТИ	Број повраћених	
		из Америке	из осталих земаља
1	Катунско-ријечка	28	11
2	Зетско-брдска	28	3
3	Никшићска	22	---
4	Морачко-ровачка	3	1
5	Приморско-црмничка	6	4
6	Васојевићска	4	5
У опште		91	24

Број 12147. Из Канцеларије Стат. Одсека Мин. Унутрашњих Дјела, Цетиње, 16. новембра 1911.

Званични огласи

ОБЈАВА

Према одобрењу господина Министра Унутрашњих Дјела од 16. ов. мјесеца број 4261. — Одјељење Народне Привреде, у циљу, да члановима земљорадничких задруга олакша куповицу воћних садница, украсног и шумског дрвећа — ријешило је, да се речене саднице задругарима дају 20% јефтине из свију државних расадника.

П.Бр. 4320. Из Одјељења Народне Привреде Кр. Мин. Ун. Дјела, 19. децембра 1911. год. Цетиње.

22

СТЈЕЧАЈ

Министарству војном потребити су:

- 4 чиновника војно-грађанског реда, који би служили као благаници и рачуноположачи при дивизијским штабовима;
- 25 писара (војно-грађ. нижих чинов) при Министарству војном, дивизијским и бригадним командама.

Кандидати на горња мјеста, нека уште своје молбе Министарству војном, најдоцније до 10. јануара 1912. године.

Уз молбе треба приложити: Крштеницу, школску свједоцбу, увјерење о владању и имовном стању, потврђено од надлежне управне власти, и увјерење од надлештва при којему је евентуално дотични кандидат служио.

Услови о пријему и правила у опште, одређени су Законом о Устројству војске, а ближи услови могу се сазнати у Министарству војном.

Број Рег. 5728. Из канцеларије Министарства војног, 17. децембра 1911 год., Цетиње.

3,3

СТЈЕЧАЈ

Како су Министарству Финансија и Грађевина потребни **малопродавци таксених марака и таксених артија** сагласно члану 15. закона о таксама по варошима и варошицама — то се овим позивају они, који би жељели вршити односну продају са највише 5% рабата, да се својим понудама и потребном гаранцијом понутом Министарству пријаве најдаље до 15. јануара 1912. године.

КБр. 14400. Из канцеларије Министарства Финансија и Грађевина 30. децембра 1911. год., Цетиње.

3,3

СТИПЕНДИСТИМА

Краљ. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова

Ставља се на знање стипендистима Краљевског Министарства Просвјете и Црквенијех Послова, да ће се, у духу правила о стипендистима и ријешења Краљ. Министар. Савјета од 4. јула 1906. г. тражити у будуће од свакога, да у свима **оцењивачким роковима**, пока